

Magyar Nemzeti Múzeum

DELBÁCSKA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Trg. Osto-
bodjenja 3. szám. (Wagner palota.) Telefonszám:
137, éjjel 488. Sürgőnycim: „Délbácska“, Novisad

NOVISAD, 1925 SZEPTEMBER 9.

SZERDA

208. szám

Előfizetési ára: egy óra 35, három óra 105, fél
évre 210 és egész évre 420 dinár. Kéziratokat
nem adunk vissza. Egyes szám ára: 150 dinár

A drágaság

Szinte hihetetlennek tetszik előttünk, pe-
dig tény az, hogy itt ebben a borral és buzá-
val megáldott Kánaánban olyan érthetetlen
drágaság uralkodik, amely méltán lepi meg az
idevetődő külföldieket. Fájdalmas jelenség, de
nem lehet letagadni, hogy a konszolidációval
szinte párhuzamosan halad az árak emel-
kedése.

Annyi kétségtelen, hogy a legszüksége-
sebb élelmicikkek ára, itt még mindig keve-
sebbe kerül, mint a legyőzött országokban. De
ez nem dicsőség, ha tekintetbe vesszük, hogy
milyen szörnyű anyagi terhek alatt nyögnek a
megvert nemzetek, amíg körülnyirt torzójukban
a vérkeringés még csak most igazodik az új
irányokhoz és új területhez.

Ma már világosan lehet érezni itt is azt
a folyamatot, amely annyi ország népének
szenvadását és szerencsétlenségét okozta a há-
boru után. Az élet folytatásához szükséges,
minden cikk ára fokozatosan drágul. Még pe-
dig olyan arányban, hogy ezzel a tempóval
közel sem tart lépést a jövedelmek emelkedése.

Nem kell közgazdásznak lenni hozzá,
minden ember, akinek nincs nagyon nagy ka-
pitálisa, a bőrén kénytelen érezni, hogy meny-
nyire romlottak az életviszonyok. Minden nap
új lemondásra kényszerít. Miért van ez? gon-
dolkozhatik mindenki. Miért? A föld bőven
terem, a hegyek adják a tüzelőfát és mégis
drága minden. Mindez nagyon valószínűtlen.
Inkább arra kell gondolnia, hogy az állam
hajója rossz irányba megy, fordítani kell tehát
a kormányán.

Erre az államgazdaságtani műveletre pe-
dig most nagyszerű gyakorlati alkalom kínál-
kozik. Nemsokára látni fogjuk, hogyan lehet ezt
a betegséget gyógyítani. A példa Németország,
amelynek kormánya bejelentette, hogy a német
Nemzeti Bankkal egyetértően kiméletlen és mód-
szeres hadjáratra készül a drágaság ellen. Ez
a háboru pedig egészen nyilvános lesz. Sem a
kormány, sem az állam bankja nem fog titkos
intézkedéseket tenni. Le lehet másolni majd az
egész eljárást, amelyet a pontos német ész bi-
zonyosan kitűnően dolgozott ki minden vonat-
kozásában.

Mi azt gondoljuk, hogy ez a drágaság
ellen lefolytatandó hadjárat nagyon tanulságos
lehet éppen Jugoszláviára nézve. Nem volna
helyes, ha Pasics kormánya ebből az alkalom-
ból elküldené Berlinbe a maga gazdasági at-
tasait, hogy figyeljék meg a csaták lefolyását
és figyeljék meg, hogyan operál a német ál-
lamhatalom? Azt hisszük, hogy azok a tapaszt-
alások, amelyeket néhány értelmes szakember
most lenne Németországban, nagyon nagy ha-
szonnal járnának itt Jugoszláviában, ahol az
élet veszedelmesen drága.

Ez egyedül azonban még nem lesz ele-
gendő az árak leküzdésére. Még egy nagy se-
gítőtársa van a drágaságnak és ez a mai adó-
politika. Amíg ilyen egyenlőtlen módon terhelik
meg az ország polgárait adóval, amint az ná-
lunk történik, addig hiábavaló a drágaság el-
leni küzdelem. Ez csak akkor jár eredménnyel,
ha párhuzamosan halad vele az igazságos
megadóztatás.

Hirdessen a Délbácskában

A királyi pár Beogradban

Beogradból jelentik: Tegnap délelőtt 11
órákor Beogradba érkeztek Öfelségeik, a kí-
rály, a királyné, Pavle herceg és Olga herceg-
nő. A királyi pár, Pavle herceg és Olga her-
cegnő a pályaudvarról a királyi palotába haj-
tattak.

Öfelsége délután kihallgatáson fogadta

Radics Pavlet, aki tegnap reggel érkezett meg
Beogradba. Fél öt órákor Gyurisics Márkó igaz-
ságügyminiszter a miniszterelnök helyettese
jelent meg kihallgatáson és fél hét óráig ma-
radt a királyi palotában Gyurisics a politikai
helyzetről és a kormány programjáról számolt
be Öfelségének.

A titeli gyilkos az ügyészségen

Tegnap reggel szállott ki Titelre Glumac
Bogdan vizsgálóbíró és Pavlovics Braniszláv
ügyész, hogy a helyszínen folytassák le a
vizsgálatot Imbrics Iván meggyilkolása ügyé-
ben. A gyilkos Saskov Vasilije orosz menekült
bevallotta a gyilkosságot, és bevallotta azt is,
hogy rablógyilkossági szándéka volt. A nyom-
zás során ugyanis megállapítást nyert, hogy
Imbricsnél 10.000 dinár volt és így ez a
gyanu merült fel, hogy a gyilkos Saskov
Vasilije kiakarta rabolni Imbricset.

Saskov Vasilijev a vizsgálóbíró előtt
részletesen elmondotta, hogyan gyilkolta meg
Imbricset. Amikor szennyezkedett vele, egy
fejszével hatalmas csapást mért Imbrics fejére.
Imbrics kiáltani kezdett és 1-2 lépést hátrált
egy lámpa felé. Saskov erre hozzárohant és

ujabb hatalmas fejszeütéssel

leterítette áldozatát. Imbrics szó nélkül esett
össze és kilehelte lelkét. A gyilkos abbéli félel-
mében, hogy valaki felfedezheti tettét elrohant
és nem merde kirabolni Imbricset. A gyilkos-
ságot mégis egy szomszédja vette észre, aki a

szomszédos ház ablakából borzadva nézte vé-
gig a véreskező gyilkos munkáját. Saskov a
gyilkosság után hazament és nyugodtan lefe-
küdt, a borzalmas tett szemtanuja azonban a
csendőrségre rohant, ahol feljelentette Saskovot.
A csendőrség erre azonnal a gyilkos lakására
ment és letartóztatta.

A gyilkos az egész kihallgatás alatt hig-
gadtan viselkedett. Semmivel sem árulta el,
hogy szánja borzalmas tettét. A legnagyobb
nyugalommal adta elő a gyilkosság lefolyását
s a vizsgálóbíró kérdéseire a legnagyobb rész-
letességgel válaszolt.

Felmerült az a fejtéves, hogy a gyilkos
talán nem épelméjű.

Saskov Vasilijet tegnap délután szállították
a novisádi ügyészség fogházába. A város-
ban meglehetősen feltűnést keltett az elegáns
megjelenésű lakkcsizmás orosz, akit két
csendőrkísért végig a Vasut utcán, Fő uccán
és Duna uccán át a törvényszékre. Az ügyész-
sége előzetes letartóztatásba helyezték Saskov
Vasilijet.

Egy gimnáziumi igazgatói kinevezés története

A novisadi radikális párt jelenlegi vezető-
sége és a párt volt vezetőségének egyes tagjai
között közeledés történt az utóbbi időben. Is-
meretes, hogy dr. Szvinyarev, Velicskovics Mi-
ladin, Vilics Marko, Gyorgyevics Mita és tár-
saik teljesen visszavonultak a politikától akkor,
amikor a párt többsége ellenük fordult és más
vezetőséget választott. A régi vezetőség tagjai
még a társadalmi érintkezést is megszakították
a jelenlegi vezetőség tagjaival és Popovicki
Pavle nemzetgyűlési képviselővel. Ez a harag
azonban nem volt előnyös a régi pártvezető-
ség tagjainak egyéni érdekeire, ezért keresték
a kibékülést, még pedig elsősorban Popovicki
Pavle nemzetgyűlési képviselővel, mint a leg-
befolyásosabb emberrel.

Nagy feltűnést keltett, hogy éppen dr.
Szvinyarev-Velicskovics Miladin volt az első,
aki kibékült Popovicki Pavle képviselővel, mert
Popovicki volt az, aki a leghesebb és leg-
kiméletlenebb harcot folytatta Szvinyarev-Ve-
licskovics Miladin ellen és ő buktatta ki a no-
visadi radikális párt elnöki állásából. Néhány
nap mulva azonban már senki sem lepődött meg
a volt két ellenség kibékülésén, amikor Balu-
dzsics Mirkót a novisadi fiúgimnázium gör. kel.
hittanárát kinevezték a leánygimnázium igaz-
gatójává.

Popovicki békét diktál.

Balubdzsics Mirko ugyanis dr. Szvinyarev-
Velicskovics Miladin sógora és már régen sze-
retett volna a novisadi leánygimnázium igaz-

gatója lenni. Ehhez a kinevezéshez azonban
semmilyen körülmények között nem volt haj-
landó hozzájárulni Popovicki Pavle képviselő.
Popovicki hozzájárulása nélkül a közoktatás-
ügyi miniszter nem volt hajlandó kinevezni Ba-
lubdzsics Mirkót a leánygimnázium igazgató-
jává.

Balubdzsics Mirko kinevezésének egy fel-
tétele volt: Szvinyarev, Velicskovics Miladin
ki kell békülni Popovicki Pavleval. Sógora ér-
dekében dr. Velicskovics Miladin hajlandó is
volt erre. Megindultak tehát a béke tárgyalások
Popovicki Pavleval. A polgári iskolai tanítóból
lett nemzetgyűlési képviselő azonban nem volt
hajlandó feltételek nélkül kibékülni dr. Szvi-
nyarev-Velicskovicsal. Popovicki Pavle a
következő békefeltételeket szabta dr. Szviny-
arev-Velicskovicsnak:

*Szakítson meg dr. Szvinyarev-Velics-
kovics Miladin minden összeköttetést dr.
Cseremov Gyorgyevával és ne támogassa
ezt tovább. Követelte ezenkívül dr. Szvi-
nyarev-Velicskovicstól, hogy lépjen ki a
villamos társaság igazgatóságából.*

Szvinyarev-Velicskovics Miladin teljesítette Po-
povicki Pavle feltételeit, mire kibékült régi
ellenfelével. Velicskovics ezután csak azt
kérte Popovickitől, hogy neveztesse ki Balu-
dzsics Zsárkót a leánygimnázium igazgatójává.
Ezt a kérést Popovicki teljesítette is és így
lett Balubdzsics Mirko igazgató.

A „Recs” élehangú vezércikkben megállapítja, hogy a radikális és radicspárti megegyezésnek nincs létjogosultsága. A rossz cselekedetek már eleve is halálra vannak ítélve, minden kísérlet, amely pártérdekeket és nem a nemzet érdekeit szolgálja, efemer és múltó. Nemcsak az életben, hanem a politikában is az állam érdekei vannak veszélyeztetve, ha hiányzik az erkölcsi alap. Az igazságnak, ha lassan is, de mindig győznie kell. A megegyezés létrehozói nem fordítottak figyelmet a nemzet érdekeire, amikor ezt a megegyezést perfektuálták. Ez a megegyezés cinikus és csak arra való, hogy a politikai spekulánsok malmára hajtsa a vizet. Hogy mennyire nem reális a kormányzó pártok paktuma, bizonyítja az országszerte nyilvánuló elégedetlenség. A mitrovicai „Srbija”, a radikálisok lapja nyíltan hangoztatja csalódását a megegyezés fölött, az oszijekai „Straža” pedig vezércikkben tiltakozik Radicsék államellenes működése ellen. A nemrég lefolyt krskói népgyűlésén Radics nyíltan hangoztatta, hogy a horvát és szlovén katonák nem fognak többé katonai szolgálatot teljesíteni Délszerbiában. Ez nem más, mint szeparatizmus, amely ellen minden becületesen szernnek a legélesebben tiltakozni kell. Radics kétféle szférát akar teremteni az országban, az egyikben a radikálisok, a másikban a parasztpárt vinné a főszót; ez nem más, mint bizonyíték annak, hogy a megegyezés két politikai párt megegyezése s nem a nemzeté. Radics mostani működése és politikája az állam autoritása ellen irányul s így értelmezi Radics a megegyezés politikáját. Vajon mit szól mindezekhez a radikális „Samoprava”?

A „Vreme” ismét a dinár árfolyamával foglalkozik és megállapítja, hogy a kormány intervenciója folytán a tőzsdéspekuláció erősen megrendült. A spekuláció azonban más tere terelődött át. Hosszuterminusú üzleteket kötöttek, 10 és 20 százalékos magasabb alapon, mint amilyen a dinár mai árfolyama. Minden oldalról erősen fogadkoztak, hogy az ország gazdasági helyzete olyan, hogy a dinár a jövő tavasszal 25 százalékkal emelkedik értékében. Időközben azonban megjelent hivatalos kereskedelmi mérlegünk, amely meglehetősen kedvezőtlen színben tüntette fel országunk behozatali és kiviteli politikáját. A baisse mozgalom a juliusi kiviteli statisztikájából nyer hathatós támogatást, bár a hausse támogatói még ma is többségben vannak. Ha tehát a dinár jövő árfolyamáról van szó nem mértékadó azoknak a véleménye, akik idegen valutát kínálnak eladásra, hanem inkább azoké, akik az idegen valuta vételére szorúlnak. Ezek a behozatali cégek, amelyeknek az álláspontja a két hónapja tartó sztabilizáció alatt még nem alakult ki véglegesen. A kereskedelmi mérleg passzivitása nem hagyott mélyebb nyomokat a tőzsdén. Az oka a dinár emelkedésének eszkomptálásában keresendő, amelyre a külföld hatalmas lendülettel rávetette magát és amelynek következtében nem vált érezhetővé a csekélyebb kivitel folytán beözönlött csekélyebb mennyiségű idegen valuta, másrészt a dinár emelkedésével együttjáró spekuláció ügyesen tudta fedezni az idegen valuták utáni nagyobb mérvű keresletet. A dinár sztabilizációja egyelőre biztosítva van, legalább is addig, amíg a külföldi spekuláció az árfolyamon nyert differenciát realizálja. Amellett szól az is, hogy az idén a kivitellel elkészünk, a külföld pedig a relatíve jó termés folytán nem siet a szükségletek fedezésével. Az államnak mindenesetre nagy figyelmet kell fordítania a dinár árfolyamának bekövetkezendő alakulására s ha a külföld ezidőszerint keres is a spekuláción, vigyázni kell arra, hogy az állam érdekei ne szenvedjenek az esetleg bekövetkező árfolyamhullámmal.

A magyarság ügyének lesz szolgálatot, ha előfizet a nyolcoldalas „DÉLBÁCSKA”-ra!

EGY NEMSIKERÜLT GYŰJTÉSI AKCIÓ

A tőke hálája a hősök iránt

Mit adtak a boszniai bankok a krajainai hősök emléké táblájára? — A rendezőbizottság táviratilag küldötte vissza a pénzintézetek „adományait”

Szarajevóban nemrég egy bizottság alakult azzal a céllal, hogy az 1875-ben, a krajainai (határvidéki) telkelés alatt elesett hősök emlékéért Szarajevóban egy márványtáblán örökítsék meg. Az emlékműhöz szükséges pénzt társadalmi gyűjtés útján akarták előteremteni, s ezért adakozásra szólították fel többek között az összes boszniai és hercegovinai pénzintézeteket is. Két hét alatt a körülbelül harminc pénzintézet összesen ötszáz dinárt küldött be az emléktábla alapja javára. A kisebbségi rekord dicsősége a legtokeerősebb vállalaté, a Bosznia-Hercegovinai Országos Banké, amely a maga részéről tizenhárom dinár és ötven pa-

rával vélte leróni a „kegyelet adó”-ját a krajainai hősök emléke előtt. A rendezőbizottságot annyira felháborította a nagytőkés vállalatok éppenséggel nem váratlan szűkkeblősége, hogy a küldött összeget táviratilag küldötték vissza a következő szöveg kíséretében:

„Az átutalt összegetek azon kérelemmel utaljuk vissza, hogy azt az igazgatósági tagok ezévi tantiémjének emelésére fordítsák.”

A botránnyos eset a boszniai sajtóban pártállásra való tekintet nélkül a legkiméletelebb kommentárookra ad alkalmat.

A vajdasági városok szövetségének konferenciája

Tegnap tartották meg Novisadon a vajdasági városok szövetségének konferenciáját, amelyen dr. Milovanovics Milán novisadi polgármester, a szövetség elnöke elnökölt. A konferencián résztvettek: Malagurszki Albert subotcai polgármester, dr. Knezsevics sentai polgármester, dr. Margan Vladimir Pancsevó főispán-polgármestere, Cvejanov Gyorgye sombori tanácsnok, Becskerekről Rajics polgármesterhelyettes és Krizsán főszámvevő, Kikindáról pedig dr. Tabakovics Nikola.

A konferencián megállapították, hogy dr. Milovanovics Milánt írásbeli szavazás útján szabályszerűen választották meg a vajdasági városok szövetségének elnökévé. A szövetség titkárává Klicin Predrag városi tanácsnokot

választották meg.

A konferencia foglalkozott a városok párisi nemzetközi kongresszusán való részvétele ügyében is és úgy döntöttek, hogy a szövetség nem képviselteti magát a kongresszuson, egyes városok azonban kiküldhetik delegátusaikat.

A konferencián foglalkoztak a készülő községi törvénnyel, e kérdésben azonban semmilyen határozatot nem hoztak. Szóba kerültek az egyes városok sérelmei, amelyek ellen orvoslást fognak keresni illetékes fórumoknál. A konferencia délben ért véget és tagjai utána Krscedinbe mentek, ahol halpaprikást rendeztek tiszteletükre. A konferencia résztvevői este érkeztek vissza Krscedinből és még az éjszaka folyamán hazautaztak.

Ausztria csatlakozásának kérdése a népszövetség előtt

Nem akarják megszüntetni Ausztria ellenőrzését

A népszövetség hétfői ülését, mit már jelentettük, Painlevé francia miniszterelnök nagy beszéddel nyitotta meg.

— Franciaország — mondotta — abban a páratlan kitüntetésben részesült, hogy megnyithatja egy olyan nemzetközi testület nagygyűlését, amelynek hivatása rendszeresen és alaposan tárgyalni azokat a nagy kérdéseket, melyektől a világ békéje és az emberiség üdve függ.

Painlevé ezután hosszabb áttekintést nyújt a népszövetség működésének különböző tereiről és különösen

kiemeli Ausztria és Magyarország gazdasági talpraállításának munkáját

A két államnak a népszövetség támogatásával tett erőfeszítései olyan rendkívül nagymértékben kielégítőek voltak, hogy a pénzügyi talpraállítást nem várt rövid idő alatt lehetett véghezvinni és Ausztriát illetően remélni lehet, hogy az ellenőrzés megszüntetése rövidesen megvalósítható lesz. Rámutat ezután a danzigi kérdés rendezésére, majd általános figyelem középette a genfi jegyzőkönyv és biztonsági paktum ügyére tér át. A genfi jegyzőkönyv megalkotása óta — mondotta — hónapok teltek el, amelyek nem hozták meg a jegyzőkönyv életbeléptetéséhez szükséges aláírásokat. Noha a jegyzőkönyvet mind az ötvennégy delegátus előzetesen elfogadta, a ratifikáláshoz szükséges aláírások nem érkeztek be.

Ez a tény nem kedvetlenít el bennünket. Minthogy a nagyszerű terv nem sikerült, a tervezett leszerelési konferenciát is el kellett halasztani. Közben tárgyalások indultak meg a biztonsági problémáról és a döntőbírósi szerződések megalkotásáról. Ezek a tárgyalások ma is folyamatban vannak és céljuk a népszövetség egyes tagjait kölcsönösen is szerződésileg megkötni. Ha ez nem sikerül, akkor újra sor kerülhet talán a genfi jegyzőkönyv mérlegelésére.

A franciák és olaszok Ausztria ellenőrzésének megszüntetése ellen

A népszövetségi tanács tárgyalásainak előterében ezidő szerint az osztrák köröknek az a törekvése áll, hogy a népszövetségi ellenőrzés megszüntetését érik el. Francia és olasz körökben rámutatnak arra, hogy az osztrákoknak eme törekvése és a csatlakozási mozgalom türe között nyilvánvaló ellentét van mert amikor Ausztria az ellenőrzés megszüntetését kívánja, ezzel maga ismeri el gazdasági életképességét és így a Németországhoz való csatlakozás legfőbb érvét maga adja ki kezéből.

Osztrák részről ezzel az érveléssel szemben, mely főleg a kulisszák mögött folyik le, rámutatnak arra, hogy nem látnak okot a két kérdés összekapcsolására. Ausztria teljesítette a szanállási jegyzőkönyvek minden követelését és így joga van az ellenőrzés megszüntetését kérni, anélkül, hogy külpolitikai irányozódása tekintetében kötelezettséget vállalnia kellene. Ez az állásfoglalás azonban nem jelenti a csatlakozási mozgalom szitását, melytől az osztrák kormánytényező továbbra is tartózkodni kívánnak.

Kalfov közlekedési kísérletei

Genfből jelentik: Kalfov bolgár külügyminiszter több ízben kísérletet tett, hogy a jugoszláv delegáció tagjaival érintkezésbe lépessen. Kalfov a jugoszláv-görög konfliktusban a közvetítő szerepére vállalkozik. A jugoszláv delegáció még nem foglalt állást Kalfov közlekedési kísérleteire vonatkozólag.

Győződjön meg róla, hogy a legjobban fedezheti **D. D. za Eksploataciju Drva-nál**, Novisad. Telefon 455. A Strand mellett.

KISEBBSÉGEK

(—) Csak „külföld“ címszó alatt...

E rovatban nemrég emlékeztünk meg dr. Regmann Miklósról, Nagyvárad új prefektusáról, aki első hivatalos ténykedéseként megtiltotta, hogy a városi közgyűlésen magyarul beszéljenek. A kétségtelenül faj román (Regmann) szívvel bíró új prefektus azóta újabb érdemekkel kívánja megszolgálni kormányát bizalmát. Mint nagyváradi jelentés közli a prefektus ur tegnapelőtt magához hívatta az összes nagyváradi lapok szerkesztőit, s közölte velük, hogy a budapesti híreket csak „Külföld“ címszó alatt szabad közölni. A szerkesztők hallgatagon tudomásul vették a prefektusi rendeletet s ma már az egyik délután megjelenő váradi lap első oldalán nagy cíkkel közöl a Beniczky ügyről s a két hasábos cím felett feltűnő betűkkel az is ki van nyomtatva: Külföld. Nem kell hangsúlyoznunk, hogy a prefektusi ténykedéstől meglehetősen távol eső beavatkozás a lapok belügyeibe nagy visszataszítást szült városzerte.

(—) Az „eredetileg“ román széke-lyek. Jobb időben a komikum kézenfekvő veszedelmére való tekintettel egyetlen tudományos intézet sem mert volna egy olyan ötlettel kísérletezni, amelyet a napokban vállalt tette a kolozsvári egyetem bölcsészeti fakultása. A hirdetőtáblán egy, a fakultás hallgatóihoz intézett felhívás jelent meg, amely a sovinizmus szélsőséges buzgóságainak szótárából vett szavakkal egy olyan terv kidolgozására kéri fel a hallgatókat, amely lehetővé tenné az eredetileg román széke-lyek mielőbbi visszahozását... Nem tudjuk, hogy a huszmondára még ma is büszke széke-lyek mit szólnak a túlzó sovinizmus ezen váratlan és elképesztő vállalkozásáról, innét messziről nekünk csak az a jó, öreg, magyar történelem-tudós jut eszünkbe, aki egyszer a magyarok nemzetségebe olvasztotta be ama nevezetes Nabukodonozort is, akit szerinte így hívtak valamikor: Ne — bolondozon az — ur... Romániában ugylátszik ráérnek még bolondozni...

(—) Magyar lapok Romániában. A bukaresti Viitorul statisztikát közöl az ország sajtójáról, s megállapítja, hogy a magyar lapok és folyóiratok egy hetedét teszik ki az ország sajtójának, holott a magyar lakosság az ország lakosságának alig egy tizede. Ehhez a statisztikai adathoz a lap hozzáfűzi, csak a román nép türelmeségének köszönhető, hogy enyi magyar lap jelenhetik meg Romániában. A türelmeségre vonatkozó megállapítás — véleményünk szerint — egy kissé sántít, miután ezek a magyar lapok azokat a budapesti lapokat helyettesítik, amelyeket éppenséggel nem türelmeségből zárnak el a magyar olvasók elől...

FOJT kalapfestő-intézet

Női, férfi és gyermek-
kalapok alakítását vál-
lalja az új formák szerint
Festés minden színben
Új női és férfi kalapok

Novi Sad, Njegoševa u. 9.

Építészek figyelmébe!

Áthányó rosták, rabitz szövetek és fonatok, tüksék drót, mindenféle kerítés fonat, díszes kerítések, rácsok, vasszerkezetek, vasablakok a legelőnyösebben

KRAMER TESTVÉREK
sodronyáru és vasszerkezeti gyárában

Novi Sad, Mali Liman, szerezhetők be.

AZ OSZTRÁK MAGYAR PAPIRPÉNZ SORSA

Eladnak 100.000 kiló papirbankót

Nyilvános árlejtésen kerül eladásra a bankó, mint — makulatura

Érdekes pénzügyminiszteri rendeletet feleztünk fel a „Sluzbene Novine“ (Hivatalos lap) vasárnapi számában. A július hó 10 én kelt 15.875 sz. rendelet értelmében szeptember 10 ére nyilvános árlejtést hirdetnek az osztrák-magyar bank által kivont százezer kilogramm papirbankóra. Az árlejtésen résztvevők és érdeklődők jelentkezzenek fentti terminusig a Generalni Inspektorát 6 számú szobájában, ahol egyúttal százezer dinár óvadékot kell letenniük, vagyis a kikiállítási ár ellenértékét.

A néhai osztrák magyar bankó, mint a példa mutatja, nem sokra vitte. Valamikor milliőkat jelentett, ma pedig a makulatura nivójáig süllyedt le. Valamikor Rotschild kezében hatalmat jelentett, a középosztály szemében pedig azt a bizonyos valamit, amit sohasem lehetett elérni. Freystädler lovag nyolcas fogaton járt Pesten és szórta a százásokat a dzsentrí pedig fidibuszt csavart az ezresekbe, ma már annak sem jó. Pedig de ritkák voltak akkor az ezresek, sokan még látásból sem ismertük, csak itt-ott az újságokban olvastuk, hogy X báró és Y herceg a Zsoké-klub kártyasztá-lánál veszítette el milliőkat érő birtokát. Ma már antikvárice sem kell senkinek, a ritkaság-

gyűjtők sem reflektálnak reá. Mert ugyan ki gyűjtene olyan „ritkaságot“, amelyet egy dinárért árulnak kilónként.

Hamarjában nem is tudjuk kiszámítani: mennyi pénz is lehetett százezer kiló papirbankó.

Talán egész Európát lehetett volna rajta megvásárolni s ráadásul még Novisadot is. Tíz vagon papirpénzt jelent a százezer kiló s ma csak makulatura lett belőle. Egy csinos kis szemétdombot csinálhatnak belőle s ha valaki dinárjával veszi meg kilóját, talán műtrágyának is használhatja, vagy kitapétáztathatja Newyork összes felhőkarcolóit. Vagy talán papírmásét lehet készíteni belőle és Japánban házakat építeni vele, amugyis olyan volt a valutája, mint a japán építkezés: a földrengés döntötte halomra.

Vállalkozó szellemű emberek minden- esetre módot találnak reá, mit kell csinálni a rengeteg sok pénzzel. Lehet, hogy még kisül hogy valaki meggazdagott rajta. Hogy jó üzlet a százezer kiló makulatura. Amugyis vannak sokan, akik másnak az összeroppanásán gazdagodtak meg. Nem lehessen tudni, talán itt is lehet keresni.

ELKERÜLHETŐ-E AZ ÚJ HÁBORU?

A háboru okait keresi Amerika

Hogyan lehetne a háborúból kikapcsolni a profitot? — Százhatvan kötet tárgyalja a világháboru gazdasági és társadalmi történetét

Newyorki jelentés szerint Amerika eltérően az európai államoktól az utóbbi időben milliőkat áldoz az okok felderítésére, amelyek a világháború kitörésére vezettek, s amelyek ismertetésével elejét vehetnék a jövőben egy hasonló katasztrófának. Burnhard M. Baruch, aki megalapította és pénzügyileg fundálta a williamstowni Institute of Politics-ot, a napokban egy félmillió dollárt adományozott egyik amerikai egyetemnek azon céllal, hogy tanulmányozzák a kérdést: Hogyan lehetne a háborúból kikapcsolni a profitot? A „Carnegie Endowment for International Peace“ egy gigászi méretű irodalmi kezdeményezése egy százhatvan kötetre terjedő könyvtárt tervez, amely a világháború gazdasági és társadalmi történetét dolgozza fel.

A hatalmas irodalmi vállalkozás megbecsülhetetlen történelmi forrásmunka lesz a jövő generációk számára, de nem fog kielégíteni minden igényt, mert a nagy mű természetszerűleg komplikáció jellegével bír és maga is forrásmunkákra támaszkodik. Amerika figyelmét ez a fogyatékoság sem kerülte el és egy másik, a Carnegie Foundationtól független kezdeményezés gondoskodik az eredeti forrásmun-

kák összegyűjtéséről is.

Ez a kezdeményezés Herbert Hoover, az Egyesült-Államok kereskedelemügyi minisztere nevéhez fűződik. Hoover a Kaliforniai Stanford University kebelében könyvtárat alapított. Hoover War Library ennek a könyvtárnak a neve és ma már 44.500 könyvet és pamfletet ölel fel a világháború korából minden nyelven.

Minden hivatalos háborús dokumentumot meg akarnak szerezni nemcsak a háború, hanem a rekonstrukció idejéből is. Igen nagy a gyűjteményben a kéziratok száma, körülbelül 65.000 és ezt a kollektiót a világháború alatt a politikában aktív szerepet vivő emberek magániratainak másolata egészíti ki rendkívül érdekesen. Óriási számmal szerepelnek lapok is ebben a könyvtárban s ez anyag, amit a Hoover Waar Library egybegyűjtött, ma már vetekezik s párisi Musée de la Guerre értékeivel.

Amerika tanulni akar a világháborúból. A tananyag együtt van már és a vérrel, szenvedéssel és iszonyattal telt dokumentumok között dekadenciát még nem ismerő új emberek lapoznak, kutatnak leszűrhető tanulságok után.

Összeírják Novisad lakosságát

A bejelentő hivatal átszervezése — Mihaldzsics főkapitány modern alapra akarja fektetni a bejelentő hivatalt

Amikor Mihaldzsics Sztanoje főkapitány átvette a novisadi rendőrség vezetését, a bejelentő hivatalban meglehetősen nagy zűrzavarral bukkant, ami azonban nem is annyira a bejelentő hivatali személyzet mulasztásának, mint inkább a novisadi lakosság nemtörődömségének tudható be. A főkapitány ugyanis megállapította, hogy a lakosság tetemes része egyáltalában nincs bejelentve s hogy nagyon sokan tartózkodnak Novisadon, akik nem tartották érdemesnek, hogy bejelentőlapjaikat kitöltsék. Más szóval „lőgtak“ a városban s senki sem vezethetett fölöttük evidenciát.

A főkapitány tehát arra az elhatározásra jutott, hogy a bejelentő hivatalt sürgősen át kell szervezni. Erről az átszervezésről a következőket mondotta a főkapitány a „Délbácska“ munkatársának:

— Mielőtt a bejelentő hivatal végleges átszervezési munkálatait megkezdhetném, a la-

kosságot kell elsősorban összeírtnunk. Erre a célra 50.000 kartonlapot rendeltem, valamint u. n. „házi iverket“, amelyeket a legpontosabban kell kitölteni és amelyben a bejelentett lakos pontos személyadatai fölött vezetünk evidenciát. Az összeírási munkálatok már a nyáron megkezdődtek, csak a múlt hónapban tartottunk szünetet a nagy meleg miatt. Az összeírást szeptember elején folytattuk és közegeink házról-házra járnak, hogy a lakókat összeírják. Novisadon összesen 4500 ház van és ebből eddig 1500 ház lakóit írtuk össze. Ezek az adatok a legtekélyesebbek és a legprecízebben dolgoztuk ki. Az összeírási munkálatokat valószínűleg decemberben vagy januárban fogjuk bevégezni, s csak akkor térünk majd át a bejelentő hivatal modern alapra való felfektetésére, a leginkább használatos kartoték rendszerre.

Az összeírásról kívül körülbelül száz felet

idézünk meg naponta a bejelentő hivatalhoz, személyi adataik felülvizsgálása végett. Az idézésre körülbelül hatvanan jelentkeznek naponta a bejelentő hivatalnál, akiknek az adatait azonnal felvesszük, a meg nem jelent feleket újból megidézzük, s akik ezuttal sem jelentkeznek, bírsággal sújtjuk.

A lakosság összeírása igen fontos kelléke a bejelentési rendszer kifogástalan működésére s azért a legerélyesebben utasítottam a rendőrség közegeit, hogy az adatok összeírásánál a legnagyobb figyelemmel és lelkiismeretességgel járjanak el. Csak egy modern alapra lefektetett bejelentő hivatal felelhet meg minden tekintetben hivatásának és fontos feladatának. A lakosság érdeke tehát, ha a bejelentő hivatal közegeit munkájukban támogatják, annál is inkább, mert ezentul mindenkit, aki elmulasztja bejelentését, a legszigorúbban fogjuk megbüntetni. Rendet kell végre teremteni a közigazgatás egész vonalán.

A főkapitány erélyes rendcsináló és szervezési munkáját mindenki a legmelegebben fogja támogatni, már azért is, hogy végre európai nivóra emelhessek a novisadi rendőrség legfontosabb intézményét: a bejelentő hivatalát.

Egy grófnő, egy holttest meg egy színésznő

Ami Párist mindennél jobban érdekli
A bretagnei rejtély — Elkéseredett harc
egy holttest körül

Egész Franciaország lázas érdeklődéssel lesi a nantesi törvényszék egyik legújabb tárgyalását, amelyben a vádlott a francia arisztokrácia közismert hölgytagja, a vádló a francia színházi világ egyik ünnepelelt csillaga, a tárgy pedig, amely körül a vád forog egy holttest. A szenzációs pör előzményei különben a következők:

A dúsgazdag Paul de Chavigny gróf kinek nagykiterjedésű birtokai, műkincsekben gazdag, százados fáktól övezett remek parkja van Bretagneban, június havában meghalt. A hivatalos vizsgálat szerint halálát egy véletlenül elsült revolver okozta. Fényes temetési menetben kísérték a gróft utolsó útjára s a nagy-számú gyászoló közönség közt szivettépőn hangzott a megtört özvegy bánatos zokogása. Már-már kezdtek elfeledni a gyászos esetet, mikor a bretagnei nép arról kezdett suttogni, hogy a gróf erőszakos halállal mult ki. A temetés után pedig pár napra a párizsi színészsétség Hortense Ravnigan feljelentette a grófnét mint férje gyilkosát. A színésznő azt vallotta, hogy a gróf a kórházban, halála előtt közvetlenül megmondta neki, hogy felesége a gyilkos. A grófnő azért ölte meg a férjét, mert ez állítólag barátja javára végrendeletet.

A grófnőről, ki férjénél sokkal idősebb, kiderült a nyomozás folyamán, hogy egy algiri mulató táncosnője volt. A gróf afrikai útján ismerkedett meg vele. Ez emelt vád alapján a grófnőt letartóztatták.

Bár a színésznő által említett végrendelet eddig egy közjegyzőnél sem sikerült megtalálni, azért sok terhelő vallomás van a grófnő ellen, ha döntő bizonyítékot mindeddig nem is sikerült találni. A tanuk azt vallják, hogy a gróf és grófnő közt állandó volt a perpatvar. A grófnő ellen egyedüli bizonyíték csak a revolver lehet, amely olyan erős szerkezetű, hogy nem süllhet el. A szolgaszemélyzet különben is négy lövést hallott s a gróft két sebből vérezve találták meg. Egy nehezen járó revolver, ha egyszer el is süll, többször aligha. A további bizonyíték, hogy a gróf szobája zárva volt s a kilincsen vérfoltok láthatók, mintha a gróf a gyilkos elől menekülni akart volna.

A tárgyalás alatt, a szembesítés alkalmával, a bíróság semmi eredményhez sem jutott, csak éktelen nyelveskedésre vezetett, amelyet mindkettő egyformán győzött. Emellett a bíróságnak baja támadt az előkelő hallgatósággal is, amely az előkelőségről megfélemlítve közbeszólásaikkal, amelyeket hol az egyik, hol a másik érdekében tettek, állandóan zavarták a tárgyalás menetét.

Ravnigan kisasszony készen áll a harcot hirdetni s állandóan gyűjti az adatokat, amellyel vetélytársát, a gyűlölt Chavigny grófnét tönkre-

teheti; a grófnő ellenben folyton ártatlanságát hangsúlyozza.

Hogyan él Edison a „Menlo-parki varázsló“

Apró intimítások a nagy föltaláló életéről, műhelytitkairól és kísérletezéséről

Nemrégben Novisadra érkezett egy elektrotechnikus, aki Amerikában hosszú ideig dolgozott Edison mellett s ez idő alatt alapos betekintést szerzett a nagy föltaláló életébe. Mesteréről annak gyáráról, laboratóriumáról és életmódjáról a következő érdekes dolgokat mondta el a Délbácska munkatársának:

— Edison, aki most tölti be 79-ik évét, a közép-termetnél magasabb, borotvált bajuszu, pirospozsgás, teliarcu ember. Középen kettéválasztott, ősz hajának fürtje állandóan fölfelé áll, mert gondolataiba elmélyedve, ezt a fürtöt mindig fölfelé csavarja. Szemei buzavirágképek és még most is nagy energia sugárik ki belőlük.

— A modora kimért, szófukar, mindenkítől igyekszik távol tartani magát s lehetőleg csak a titkársa útján érintkezik az emberekkel. Beszédesebbé csupán akkor válik, ha olyan probléma merül föl, amely érdekli. De egy-két szóval itt is elejét veszi a fölösleges vitának. Naponta átlag négy-öt órát alszik, éjjel későn fekszik és reggel későn megy a gyárába. Megtörténik, hogy napokig nem alszik, ha nagyobb problémán gondolkodik.

— Ilyenkor erősen dohányzik, bár egyébként ellensége a dohányoknak és a szeszesitalnak is. Ezt az óriás energiakifejtést jó táplálkozással és rendkívül szolid ételmóddal ellensúlyozza. Mulatóhelyekre, színházba, moziba nem jár. Egyetlen szórakozása az olvasás, de ez is majdnem csak szakkönyvekre szorítkozik.

Edison laboratóriuma a Menlo-Parkban, üzemtelepe és gyára viszont New-Orleansban van. A laboratóriumban csupa szakember, elsőrendű elektrotechnikus, kémikus és mechanikus dolgozik, akiket gyakorlati használhatóság szempontjából jóval többre becsüli, mint a mérnököket.

Általában nem szereti a mérnök-embereket. Ha a laboratóriumban föltaláltak valamit, a találmányt a gyár rögtön nagyban kezdi készíteni. Egyébként akkumulátorokat, különböző precíziós gépeket, rádió- és repülőgépparkotrészeket állítanak itt elő. A gyárat, amely több ezer embert foglalkoztat, Edison legidősebb fia vezeti. Negyven-nyegenöt körüli férfi ez, aki apjának a mérnökök iránt táplált ellenszenvé ellenére is mérnök lett, de aki egyáltalán nem örökölte apja zsenialitását.

A laboratórium és a gyár között naponta megteszi Edison autóval az utat, mert az olvasáson kívül csak az autózásban talál némi örömet.

Edison, a szellemek és a Mars-lakók

A „Menlo-parki varázsló“, vagy „oldman“, amint Amerikában nevezik Edisons, vallásos ember, bár a spiritizmus tanainak a lehetőségét sem vonja kétségbe sőt egy időben foglalkozott azzal a gondolattal is, hogy finom és érzékeny műszereket konstruál, amelyekben a szellemekre való dinamikai hatást ki tudja majd mutatni. Ezt a tervét azonban csakhamar elvetette, amint hogy elálltattól a szándékától is, hogy rádióhullámok útján érintkezést keressen a Mars-lakókkal.

— Bizonyos, hogy Edisonról, aki tudvalevően csak néhány elemi iskolát járt, azt föltelezi mindenki, hogy a gyakorlati tudása nagyobb az elméleti tudásnál. Pedig fordítva van. Elméletben minden neki szükséges tudományágból nagy ismerete van, kivéve a szilárd-ságtant. A kémia és fizika különösen erős oldala, amíg a gyakorlatban meglehetősen járatlan. Ezért az egyes találmányok gyakorlati kivitelét azokra a szakértőkre bizza, akiket laboratóriumában maga köré gyűjtött.

Kik találják fel az Edison-találmányokat

— Edison évtizedek óta már csak a mások eszméjének megvalósításán, vagy mások találmányainak a tökéletesítésén és javításán

fáradozik. Igen sok gondolatot, ötletet vásárolt és vásárolt még ma is föltalálók, tudósoktól, akik a találmány gyakorlati kivitelére nem képesek. Ezeket a találmányokat saját költségén igyekszik azután megvalósítani. A terveket kiadja az embereinek, azok dolgoznak, gondolkoznak rajta s naponta jelentik, mennyire jutottak. Ugy, hogy hosszú idő óta tulajdonképpen egy Edison-találmány sem Edison találmánya valóban.

A megvett tervekkel szemben nem sokáig foglalkoztatja az embereit. Legföljebb pár hónapig.

Ha addig nem sikerült a gyakorlati előállítás, befejezti a munkálatokat. Legtovább gondolkozott még azon a problémán, amely Teslának egész idejét lekötötte: hogy beraktározott napsugár energiával világítson és gépeket hajtsen. Ez az időtartam egy év volt.

A beraktározott napsugár

— Annak ellenére, hogy Edison nem találta megoldhatónak ezt a problémát, Tesla, akit nála jobb matematikusnak tartanak és aki szintén nem mérnök-ember, már mutatott fel eredményt ezen a téren.

Vagy tizenöt évvel ezelőtti napsugár-energiával világította meg a brooklyni hidat, ami akkoriban élénk feltűnést keltett. A sajtóban támadások is érték Teslát, hogy csalafinta módon végezte a mutatványt, de bizonyítani ez állításait olyan emberrel szemben, mint Tesla, aki világhíressé tette a nevét azzal a fölfedezésével, hogy a nagyon magas feszültségű áramok nincsenek hatással az élő szervezetre, mert olyan nagy a hullámhosszuk, hogy átsiklanak rajta — a jóhiszeműséget fel kell tételezni.

— Edison legkorábbi találmányainak még üzleti jellege volt, később azonban, amikor már függetleníteni tudta magát az amerikai nagytőkétől, — amely a vállalkozásait finanszírozta — mindinkább altruisztikus szempontokat léptetett előtérbe.

— Ettől az időtől kezdve olyan találmányokon törte a fejét, amelyekkel nemcsak az egész emberiségnek, de különösen a szegényebb néposztálynak lehetett jótételezője.

— Ezek részére találta föl a betonból épített házakat, a szállítható házakat, a tökéletesített házbereendezéseket, a fonográfot, mely ugyan sikerült tévedése volt, mert, mint nagyothalló ember olyan készüléket tervezett eredetien, amely a hangot erősebbé teszi és a kinetoszópot, amely a kinematográf alapja volt. Ezek részére szolgált volna főként a mozgójárda is.

— Az 1900. párizsi világkiállítás egész területét mozgójárda futotta be, úgy, hogy az összes látványosságot meg lehetett tekinteni anélkül, hogy a látogatók csak egy lépést is tettek volna. Ezzel a mozgójárdával tökéletesített alakban, egész Amerikát el akarta látni Edison, de terve pénzügyi szempontból nem mutatkozott kivihetőnek. Ez még ma sem valósult meg.

Edisonnak sem sikerül minden

— Általában nem szabad azt hinni, hogy a Menlo-parki varázsló minden terve sikerül és minden problémája megoldódik. Nem. Nem sikerült például megvalósítania — mint már tudjuk — a szellemekkel és a Mars-lakókkal való érintkezést s nem oldotta meg a napsugár beraktározásának problémáját sem, inoha a leghosszabb ideig ezzel kísérletezett.

Foglalkozott a beszélő mozival is

— Az utóbbinak alapját Belin angol fizikus vetette meg, de előállítani egyiket sem tudta. Ugy, hogy az előbbi Valiké, Amerika harmadik feltalálója, szintén nem mérnök, az utóbbit pedig James Breed angol fizikus vitte közelebb a gyakorlati megvalósításhoz.

HIREK

DÉLBÁCSKA

1925. szeptember 8. Szerda

Római katolikus: *Kláver szent Péter*.
Protestáns: *Ádám*. Görög keleti: *Poimen*.
A nap kel 5 óra 28 perckor, nyugszik 6 óra 26 perckor. A holdkel 7 óra 21 perckor, nyugszik: 7 óra 43 perckor. Nemzeti Színház: *Scampoló*. (A tökmag). Apolló mozi: *A babakirálynő*. (Harry Liedtke és Maria Jacobini).

Időjárás: Az európai időjárás az oceáni nagy légnyomás és a depresszió által előidéztet északnyugati légáramiás következtében hűvös, Középeurópában sok helyütt esett. Hazánkban a hőmérséklet maximuma 15–20 C fok között váltakozott, a minimum a keleti részeken 3–4 fok volt. **Jóslat:** Változékony, melegebb idő várható, helyenkint esővel.

— **Kinevezések.** Öfelsége a király az igazságügyminiszter előterjesztésére Brankovics Bozsidar a novisadi törvényszék bíróját elnöki titkárnak nevezte ki a novisadi feljebbviteli bíróságnál.

— **Az Apostoli adminisztrátor Novisadon.** Budánovics Lajos apostoli adminisztrátor ma délután Titelről Novisadra érkezik és innen négy órakor Suboticára utazik.

— **Áthelyezések.** A közoktatásügyi miniszter áthelyezte Micsics Ruzsát, a beogradi gimnázium helyettes tanárnőjét a novisadi főgimnáziumba, Marodics Darinkát, a beogradi női gimnázium helyettes tanárnőjét a novisadi kereskedelmi akadémiába.

— **Nyugdíjazások.** A király a közoktatásügyi miniszter előterjesztésére nyugdíjazta Simonovics Dragutin, közoktatásügyi miniszteri inspektort.

— **Beiratkozások az iparostanonc iskolába.** A novisadi iparostanonc iskolába a beiratkozások szeptember 7-től 14-ig tartanak, minden délután fél 6 és 7 óra között. A régi tanoncok azokon a napokon és azokban az osztályokban iratkoznak, amikor és ahol a mult iskolaévben jártak. Az új tanulók a belteri elemi iskolában iratkoznak.

— **Rendőri szolgálat a Temerini ut külső részén.** A Temerini ut külső részén a forgalom annyira megnövekedett, hogy a rendőrségnek fokozottabb figyelmet kell erre az utrésztet fordítani. A legutóbbi napokban négy autóbaleset történt a Temerini ut e részén, ezért a rendőrfőkapitány tegnap elrendelte, hogy ezentul a Temerini uton a csatorna és az új téglagyár között állandóan szolgálatot fog tartani egy rendőrszem.

— **Uj esperanto tanfolyamot nyitnak Novisadon.** Az „Amika Rondo Esperantista” értesíti az esperanto nyelv iránt érdeklődőket, hogy e hó 15-én, este 7 órakor esperanto tanfolyamot nyit a református iskolában (Ustavská ulica 9.). Tanítás hetenként 2-szer este 7-8-ig. Beiratkozni lehet: Brzak Gy. órászületében (Kr. Petra ulica 10.), Ábrahám J. (Kr. Petra ulica 30.), Hirt R. (Jevrejska ulica 8.), Slavia könyvkereskedésben és minden este 6-8-ig, a református iskolában. Beiratási díj az egész tanfolyamra 25 dinár. A tanítás ingyenes és a kurzus 3 hónapig tart, amely idő alatt a nyelvet bárki könnyen megtanulhatja.

— **Pályázat a gázgyár bérbeadására.** A városi tanács tegnap pályázatot irt ki a gázgyár bérbeadására és üzembehelyezésére.

— **Az uccán halt meg.** Pucovski János szilbási lakos tegnap Novisadra hozta 27 éves feleségét Annát, hogy orvossal megvizsgálta. Amikor a Winkle-féle sörház előtt leszállottak a kocsiról, az asszony összeesett és meghalt. Kiszállították a kórház hullakamrájába, ahol felboncolják.

— **A Pancsevői gyorsvonal összeütközött két teherkocsival.** Becskerekéről jelentik: Hétfőn éjjel a Pancsevőről Velika Kikinda felé haladó gyorsvonal Tomasevác állomáson beleszaladt az állomáson veszteglő két üres teherkocsiba. Az összeütközés folytán a gyorsvonal mozdonya kisiklott és összetört, kocsijai egymásra torlódtak és utasai közül sokan halálosan vagy súlyosan megsebesültek. Az összeütközés színhelyére mentővonatot indítottak.

— **Farkas a berlini korzón.** Berlinből jelentik: A berlini állatkertből kiszabadult egy kétéves farkas, amelynek az utcán való feltűnése nem is okozott különös meglepetést, mert mindenki farkaskutyának nézte. A nagy sokaságtól és a festékes hölgyektől a farkas annyira megijedt, hogy a Lützow téren beszaladt egy bérpalota első emeletére. A szelid állat itt egy személtáda mögé bujt el. Az állatkert alkalmazottai csak hosszú keresés után akadtak rá a veszélytelen szökevényre.

— **Erélyes rendszabályok a modern női ruházkodás ellen.** Konstantinápolyból jelentik: Régóta nem uralkodott olyan nagy izgalom a város lakosságán, mint most, amikor a konstantinápolyi rendőrség egy forradalmi lendülettel rendeletet bocsátott ki, amelyben érvénytelenít minden eddigi intézkedést, amely eddigelé a nők ruházkodását szabályozta és kimondja, hogy ezentul mindenki úgy öltözködhetik, ahogy kedve tartja. E rendeletet természetesen sokan fogadták ujongással, de sokan rezignációval, sőt felháborodással is. Az előbbiek közé elsősorban az asszonyok tartoznak, az utóbbiak közé a férfiek. Tudni kell, hogy Konstantinápoly alapjában konzervatív érzésű város, amelynek török lakossága nagyobb részt elitéli az angorai kormány politikáját és még mindig a kalifátus régi hatalmának és fényének visszaállításáról álmodozik. S noha az óriási idegenforgalom lévén az európai befolyás sok török nő arcáról vette le a mohamedán nők hagyományos fátyolát, mégis elég sok török ember tartotta ezt a viseletet erkölcsstelennek és szemérmetlennek, amikor pedig a reakciós tendenciájú kurd lázadás proklamációjában megbélyegezte a mai török állapotokat, „amelyekben meztelen arccal szaladgálnak asszonyaink”, sokan azt remélték már, hogy vége lesz a szabados európai divatnak s elérkezett ismét a régi erkölcsös öltözködés ideje. Képzeltető a derék törökök csalódása, amikor legutóbb maga a konstantinápolyi rendőrség döntötte romba álmaikat, s megszüntette azokat az öltözködési szabályokat is, amelyek eddig még életben voltak. Bizonyos, hogy a konzervatív érzésű törökök nem fognak belenyugodni ebbe a rendeletbe. Ma már plakát jelent meg a város uccáin, amelyben a „tisztesség és erkölcs védelmére alakult liga” népgyűlést hívott össze, hogy tiltakozzék a „török nők levétköztetése” ellen.

— **Ujból kiltitják a magyar lapokat.** Mint értesülünk, a belügyminiszter a „Világ” kivételével újból ki akarja tiltani a magyar lapokat, amelyeknek csak a napokban engedélyezte a terjesztését. Különösen a „Pesti Hirlap” és a „Pesti Napló” ellen merültek fel kifogások politikai irányuk miatt. Az első preventív intézkedéseket már tegnap foganatosították Novisadon, amennyiben a pesti lapokat nem akarták kiadni a pályaudvaron. A „Pesti Hirlap” különösen azzal vonta magára a belügyminisztérium sajtóosztályának figyelmét, hogy állandóan „Csonkamagyarországot” emleget lapjának hasábjain. Mint az esti órákban értesülünk, a „Pesti Hirlap” és a „Pesti Napló” tegnapi lappéldányait a vasúti rendőrség koboztatta el. Az elkobzás a főispán augusztus hó 24-én kelt 498 925 számú rendeletére hivatkozik. Érdekes, hogy a belügyminisztérium ezzel szemben augusztus 21-én engedélyezte a magyar lapok terjesztését. Valószínű tehát, hogy Vilovác vasutállomási rendőrfőnök intézkedése — legalább ezidőszert — tévedésen alapszik.

legitányosabban
Iskolatáskát Lax bőráruüzletében,
Duna ulica 20. vehet.

Egy völegény naplójából

1923. augusztus.

Igen, Annácska, most hogy már megtartottuk az eljegyzésünket, fáradtságot nem kimélve, nekilátok a lakásszerzéshez. Remélem illetékes helyen be fogják látni kérésünk jogosságát és lakáshoz juttatnak bennünket. Mindjárt meg is írom a kérvényt.

November.

Hogy késik egy kicsit az elintézés? Türelem! — lakást terem. Holnap újra felmegyek a lakáshivatalba és megmondom hogy már sürgős.

1924 február.

No ugye, Annácska, megmondottam, hogy csak türelem. Itt van, látod? Megállapították, hogy jogom van igényelni és meglátod, hogy milyen lakást igényelek majd!

Március.

Egy kis baj van az igényléssel. Nekem kell kinyomoznom igényelhető lakásokat és aztán majd ők kiutalják. Nyomozni kezdek.

Május.

Igazságtalan vagy, Annácska, mert én nem hanyagolok el téged, csak épp, hogy a nyomozás engem igényel annyira, hogy nem jut egy szabad percem a te igényednek eleget tenni.

Július.

Türelem!

Szeptember.

Kinyomoztam egy előszobát, de más kapta meg. Már én is kezdek ideges lenni

November.

A hét különbejáratu ágyról is lecsusztunk.

December.

Megvan, Annácska, találtam egy nagy kalapskatulyát, ezt aztán le nem rekvirálja senki. Meglátod milyen gyönyörűen rendezzük be! Egy kicsit szűkösön leszünk, de a szerelem majd csak elfelejteti ezt.

1925. január.

Reggelenként bejárom a lakáshivatalba, ott van a leendő lakásunk a hivatalvezető asztalán. Meg is ígérte, hogy ezt okvetlen mi kapjuk meg. Hogy beleöszültem a futkosásba? De ugye-te mégis szeretsz?

Február.

Jövő hónapra kitűzték a tárgyalást. Örülj, Annácska.

Március.

A tárgyalást elnapolták, mert még három igénylő volt és azokkal összepozkodtunk a skatulyán. De meglátod, mégis a miénk lesz!

Április.

Légy üdvözölve, szerelmünk szerelme! Végre a miénk! Még egy-két nap, amíg írásban megkapjuk a határozatot és rögtön megtartjuk az esküvőt.

Május.

Légy erős Annácska. A skatulyát a tulajdonosa kiadta a hátunk mögött albertletbe, egy fiatal házaspárnak. De vigasztalódj, most egy nagyon kedves kis lukat kapunk amibe majd beköltözhetünk: egy sajtiukat a Dimovicsnál. Türelem.

Szeptember.

Rettenetes, Annácska! A sajtot megvette valaki és az a gazember még a lukat is megette belőle! . . . De nem baj, Annácska. Holnapra kerestem már egy nagyszerű öröklakást; oda beköltözünk. Kicsit vizes ugyan, kicsit zug is és folyik, no meg a hidról is kell belelépni, de legalább — öröklakás. . . Oda talán még lakásigazolvány sem kell!

Földesdy József

Az Achilles klub kerékpáros virágkorzót rendez vasárnap

A komoly munka jegyében alakult meg néhány hónap előtt Novisadon az Achilles kerékpáregylet. A nagy beharangozás, sok ígéret és mérsékelt teljesítmény helyett, feltűnés nélkül megalakítottak egy új egyesületet, amelynek ereje és jövőjének biztosítéka éppen abban rejlik, hogy a sporterények két legszebbikét a munkát és a szerénységet írta zászlajára.

A fiatal egyesület meglepően gyors fejlődése megérdemelt egy rövidke méltatást. Annál is inkább, mert mellőzte azokat a segédeszközöket, amelyeket mostanában minden társadalmi megmozdulásnál oly nagy előszeretettel vesznek igénybe. A hosszú hónapok még hosszabb újságcikkei, nagy összeveszések és rövidéletű kibékülések, a lakosság anyagi kihasználása, mind-mind elmaradt, és mégis megalakult Novisadon egy új egyesület. Csak az úccán láttuk őket néha, amikor vasárnap este lassu menetben megérkeztek messzi kirándu-

lásaikról. Az egyesület tagjainak létszáma napról-napra növekszik úgy, hogy mostmár ezzel is méltó helyet foglalhat el a többi novisadi egyesület mellett.

Vasárnap végre nyilvánosság elé lép az egyesület. Délelőtt 10 órakor feldiszipított kerékpárokkal virágkorzót rendez a város főbb utvonalaiban. A felvonulásnak verseny jellege lesz, mert a legszebben diszipított kerékpárt megjutalmazzák. A felvonuláson az egyesület női tagjai is résztvesznek.

A virágkorzó előkészítője lesz az egy hét múlva lezajló országúti kerékpárversenynek. A versenyt valószínűleg a futaki országúton rendezik meg. Itt is résztvesznek a nők külön versenyszámban. Az egyesület eddigi sport-szerű működése biztosítja arra, hogy a régen oly népszerű novisadi kerékpárversenyek újra felélednek.

A serleg

amelyet elvitt a beogradi csapat:

Kitünő atlétikai eredmények Budapesten. A magyarországi atlétikai sport az utóbbi években olyan rohamos fejlődésen ment keresztül, amelyre nehéz hasonló példát találni. A közel múlt atlétikai versenyein a magyar atléták olyan eredményeket értek el, amelyek világviszonylatban is elsőrangúak. Ha egy-egy vasárnap atlétikai eredményeit összehasonlítjuk azt találjuk, hogy egyes versenyágakban aznap a világ legjobb eredményeit magyar atléták érték el. Vasárnap 10.6 másodperc alatt sehol sem futottak 100 métert, sem 1:54.3 nál jobb idő alatt a 800 métert, de a multheti uszó, vízipóló és kerékpáros eredmények is a legszebb kilátásokkal biztatják az ország sportjának jövődjét.

A NAK atlétikai szakosztálya felkéri a becskerekai országos versenyre benevezett atlétákat, Schäffer Bélát, Gutsohn Gusztávot, Vanyur Kálmánt, Brezovszky Tibort, Fehér Györgyöt, Németh Lajost, Hrabovszky Antalt, Gyuraszovics Istvánt, Schneider Jenőt és Hiegel Imrét, hogy ma este 6 órakor a pályán okvetlenül megjelenjen sziveskedjenek. Szakosztályvezető.

A szelvénypályázat nyerteseit Hetzl János (Dudarska 14 a) és Fischer Ferenc (Magyarország 37) urakat felkérjük, hogy nyereménytárgyaik átvételéről intézkedjenek. Hetzl János ur egy üveg SOA kölnivizet, Fischer Ferenc ur pedig egy kiló legfinomabb DIMOVICS-féle pörköltkávét nyert.

ZAGREB

HASK—Jugoszlávia 2:0 (0:0)

SUBOTICA

Sombori Sport—Subotica Sport 3:2 (1:1)
SzMTC—Vrbasi SC 6:4 (3:3)
Sloga—Soko (St. Becsej) 0:0
Ferrum—Amatör 4:0

ZEMUN

Sparta—Jadran (Beograd) 6:2
Zask—Vitéz 3:0

KULA

ZsAK (Szubotica)—Kulai SC 4:2

TOPOLA

Sombori TK—TSC 4:0

STARA KANIZSA

Sentai AC—Kanizsai AC 6:0

BUDAPEST

MTK—III. kerületi 7:2 (3:1)
Törekvés—NSC 2:2 (1:1)
FTC—Vasas 3:1 (0:0)
33FC—KAC 3:2 (2:1)
BEAC—VAC 2:2 (1:0)

II. osztály:

BAK—Világosság 3:3
UTSE—Testvériség 3:1
Postások—KAOE 2:2
ETSE—EMTK 3:0
Zugló—UMTE 3:2

BÉCS

Rapid—Vacker 5:3
Vienna—Hakoah 4:1
WSC—WAC 1:1
Rudolfshügel—Amatör 1:1

A budapesti MTK vasárnapi nemzetközi versenyén a francia Cator 7.53 méteres eredményt ért el a távolugrásban, Barsi a 800 méteren 1:54.3 mp. idővel magas rekordot állított fel. Fluck 10.6 mp-es magyar országos rekorddal győzött a 100 méteren.

Pályázati-szelvény

A vasárnapi mérkőzés eredménye:

Hakoah (Bécs) Juda Makkabi

Eredmény:

A pályázó neve és címe:

Olvassa a Délbácskát!

Szept. 8.	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.25	—	—	178.50
Zürich	—	1085.—	1085.50	1932.—
Newyork	518.25	56.05	56.—	—
London	25.13	272.60	272.75	485.—
Páris	24.40	264.—	267.50	469.50
Milano	21.20	226.—	225.75	407.1/8
Prága	15.375	166.50	166.50	296.25
Berlin	—	1336.—	1336.—	2380.—
Budapest	0.0070—	0.0791—	—	14.—
Brüsszel	23.10	—	—	445.—
Bécs	—	0.079250	0.079275	14.—
Bukarest	2.65	27.50	—	—
Amsterdam	—	—	—	4026.—
Szofija	—	—	—	—
Krisztiania	—	—	—	—
Szalóniki	—	83.—	—	—
Varsó	—	—	—	—

Beogradi tőzsde

1925 szeptember 8, 5 óra

Bécs	0.0799—	Prága	166.75
Páris	264.—	Zürich	1085.50
Milano	227.50	London	273.—
Newyork	55.15	Budapest	—

Irányzat: áru, pénz, kissé lanyha

Chicagoi terménytőzsde

1925 szeptember 8, 5 óra

Buza	Tengeri
Szeptember 151.7/8	Szeptember 98.7/8
December 151.8/8	December 86.50
május 1926 155.50	május 1926 90.50

Irányzat: buza, tengeri ingadozó (AVALA)

Novisadi terménytőzsde

1925 szeptember 8. (Hivatalos jegyzések)

Buza

bácskai 77-78, 2 ^o	duplikát kassza	kötés 245-247.50,	500 mm
bácskai 77-78, 2 ^o	IX, duplikát kassza	kötés 255.—,	200 mm
bácskai 77-78, 2 ^o	tiszai hajó, 100 ^o	Kassa	kötés 255.—,
			300 mm

Tengeri

bácskai duplikát kassza	kötés 175.—,	500 mm
bácskai tiszai hajó rk.	kötés 180.—,	2000 mm

Buzaliszt

bácskai nullás g.	kötés 410.—,	100 mm
bácskai 5. számú kenyérliszt	kötés 305.—,	100 mm
bácskai 5. számú kenyérliszt	kötés 270.—,	100 mm

Bab

szerémi fehér, duplikát kassza	kinálat 220,
	kötés 220.—,
	100 mm

Irányzat: lanyha

Novisadi értéktőzsde

1925 szeptember 8. (Hivatalos jegyzések)

Állami kölcsönkötvények

1921. évi 7 százalékos beruházási kölcsön, kereslet 77.50, kinálat 79.—, kötés 78.—, 4 százalékos kölcsön Bosznia-Hercegovina agrárviszonyainak rendezésére kereslet —.—, kinálat —.—, kötés —.—.

Állami sorsjegyek

2 és fél százalékos állami hadikártérítési sorsjegy kereslet 296.—, kinálat 299.—, kötés —.—. 1888. évi nyeremény sorsjegy (Dohány sorsjegy) kereslet —.—, kinálat —.—, 2 százalékos sorsjegykölcsön új szelvényekkel kereslet —.—, kinálat —.—.

Részvények

Városi jódosgyógyfürdő és ásványvíz részvénytársaság kereslet —.—, kinálat —.—, Iparbank kereslet 135.—, kinálat 138.—, kötés 135.—.

Radics találkozása Pasicssal

Mint Evians lex Bánisból jelentik: Pasics miniszterelnök tegnap délután 4 órakor fogadta Radics Istvánt. A találkozás után Pasics miniszterelnök Mizzába utazik.

Külkereskedelmi szerződések.

Helyes és célirányos kereskedelmi-szerződések létesítése meglévő és fejlődő mezőgazdaságnak és iparnak az alapfeltételei, ilyenek hiányában a meglévő mezőgazdaság és ipar tönkre mehet, ha már virágzik is, és lehetetlené teszi esetleg a még csak csirájában levő ipar kifejlődését.

A kormányok nehéz feladata e téren ismeretes és gyakran tapasztaljuk, hogy egy nem helyes kereskedelmi szerződés mennyi áldozatába kerül egy-egy országnak. A helyes irányadást legfőként a természeti elhelyezkedés alapján kell megalkotni, de igen fontos szerepet játszik az államférfiak belátása is. A szerződések megkötésének elve az egyes államokkal való barátságos viszony megteremtése és a gazdasági érdekeknek megfelelő kedvezmények engedélyezése szerződéses alapon.

A legutóbb Magyarországgal megkötött átviteli kereskedelmi szerződésünk a nyilvánosság teljes figyelmét magára vonta mert ezzel megszűnt a két ország között fenállott kereskedelmi elszigeteltség. Tény az, hogy ezen szerződés folytán Magyarország már nem fogja kiviteli szállítmányait Wien—Graz—Triest-en át irányítani, hanem a rövidebb és így olcsóbb Dél-vasút vonalat, Jugoszlávián keresztül igénybevenni.

Olaszországban és a Balkánon eddig a jugoszláv árak a kertülő uton, drágább fuvar-költséggel fuvarozott magyar árukkal szemben versenyképesebbek voltak, de egyes körök véleménye szerint Jugoszlávia ettől az előnytől, a megkötött szerződés folytán elesne, sőt félt, hogy nem csupán a magyar bor és gabona, de még az iparcikkek is nagy versenyt támasztanak.

Ezen kérdés végleges szabályozása, illetőleg hatása azonban a Saloniki kikötő szabad zónájának rendezésétől is függ.

A Saloniki szabad kikötő zóna tanulmányozására a pénzügyminisztérium szakértő bizottságot küldött ki, amelynek feladata volt meggyőződni vajjon ezen zóna kitudja-e elégíteni az őszi kiviteli kampány igényeit.

A bizottsági jelentés szerint a szabad zóna egyáltalán nem elegendő a jugoszláv kivitel számára, mert a görög vámközégek állandó nehézségeket támasztanak, amiért a kikötő kiépítése sem haladhat. A dolgok illetően állása mellett meglepő és aggasztó az a hír, hogy Görögország amely Jugoszláviával ezen kérdés miatt folytatott állandó jegyzék váltás dacára sem hajlandó engedelményeket tenni Jugoszlávia javára Romániával megegyezést létesített. A lapok felháborodással tárgyalták az ügyet, de a gazdasági körök úgy sejtik hogy Romániát ugyancsak becsapja Görögország mint azt Jugoszláviával is tette. A salonikii kérdés részleges Jugoszlávia és Görögország közti megállapodást, Párisból remélik a beavatottak, mert Franciaország az ügyet úgy ohajtja dűlőre juttatni, hogy egy francia részvénytársasággal megvéteti a saloniki vonalat és a részvények egy részét Jugoszláviának és Görögországnak szándékszik átadni.

Magyarország

Csehország és Magyarország a határmenti forgalom megkönnyítése végett megindított tárgyalásai — melyek legutóbb eredménytelenül abban maradtak — szeptember közepén Prágában folytatódnak.

Jugoszlávia

Az adriai tarifa megállapodás ügyében augusztus végére egybehívott gyűlést amelyet annak idején Jugoszlávia kivánságára elhalasztottak most Budapesten szeptember 22-én fogják megtartani. Az erre való meghívást Jugoszlávia és Olaszország már elfogadták.

Németország

A birodalmi törvénytár augusztus 20.-án megjelent 40. számában közölte a vámtetelek megváltoztatásáról szóló törvényt.

A mezőgazdasági vámok, szeptember 1-én,

a borvámtelet október 16-án és az iparivámtelet október 1-én lép érvénybe.

Törökország

Csehország és Törökország, között leg több kedvezmény alapján megkötött kereskedelmi megállapodás életbelépett.

A grázi őszi mintavásár

Sűrű tömeg hullámzik az inkább őszi, mint nyári délutánon a nagy vásárhely felé. Mindenfelé jókedvű, mosolygó emberek, sok rövid nadrágos steier, kevés idegen. Mi is velük sodródtunk. Az emberek arcán nagy önbizalmat, szemeikből büszkeséget s akaraterőt olvasok. Minden szem azt hirdeti „Ezt mi csináltuk.“

Végre előtűnt a kupolás Industrie Halle, melynek épületében s parkjában a kis Ausztria megmutatja mire képes az emberi akarat.

A vásár legérdekesebb s legtanulságosabb része a technikai osztály, melyben főleg osztrák s kevés német alkotást látunk. Balra egy kis helyiségben néhány öskori lelet bizonyítja, hogy Gráz s környéke már az ókorban is ércfeldolgozással foglalkozott. A további csarnokokban a modern technika vívmányaival találkozunk. Benzín, szivógáz motorok, legújabb típusú Diesel motorok. „A grázeggenbergi lokomotív és vaggongyár“ alkotása. A „Steyer“ autógyár autó és motorbicikli modelljei. Két elegáns „Gräff und Stift“ körül sok ember tolongott. A „Doelner“-cég készítményei is sok nézőt vonzottak. Mezőgazdasági gépek, malomberendezések egészítették ki a bő és válogatott anyagot. Egy egész külön pavillont töltöttek meg a vasesztergályozó műhelyek gépei. Egy-egy gép szinte csodája az emberi tudásnak. Egy automatikus csavar készítő gép körül egész sereg kíváncsi lesi, hogy lesz a közönséges vasdarabból a precízen kidolgozott csavar. Őt hat gépkezeléséhez elegendő egy mechanikus. Rögtönzött kert mellett kerülünk a gazdasági osztályhoz. Az állattenyésztésnél különösen a lovak keltettek érthető feltűnést. A tömeggel tovább sodródva egyszerre csak egy modern gazdaság udvarán találtuk magunkat. Könnyen rendbetarthatók, tisztíthatók, minden szempontból praktikus épületek. A reininghausi sörgyár rögtönzött kerthelyisége felől csábítólag hangzott a katonazenekar Strauss walzerjának lágy melódiája, de az áramlat a fő épületbe sodort. Itt nyertek elhelyezést a különböző iparcikkek. Egy terem falait „Biró és Kurz“ hidépítő cég képei borították. E cég különben Ausztria egy legrégebbi és legnagyobb vállalata ebben a szakmában. A cipő és ruhanemű osztályban különösen a szövetkezett mesterek munkája keltett általános feltűnést. Méltóan volt képviselve a japán szövő, könyvkötő ipar. Az ebédlők és hálók előtt sok vágyakozó szemű jegyepár áldogált. A statisztikai osztály érdekes adataival sok hasznos dologra tanította meg a látogatókat. Egyben megmutatta képeken, hogy nem minden rossz ami új. Sőt! Bár csak ami gazdasszonyaink is belátnák ezt végre. A tehenet gép feji meg, a vaját gép köpüli, a szecskát gép vágja, a vizet gép huzza, fecskendővel öntöz, sőt még a tojásokból is az elektromos meleg kelti ki a csirkét. Közben az egész család esténként a párisi opera előadásait hallgatja. S mindehez nem is kell nagyfantázia. Most még egy dologról kell megemlékezni. S ez a gráz-eggenbergi ipariskola. Ezen minta intézmény padjaiból csak igazán képzett s művelt szakmunkások kerülnek ki. Terveik, alkotó munkájuk nagy érdeklődést ébreszt a látogatóban. Egy-egy munkájuk valószínűleg művészi alkotás. Az iskolában, műhelyekben s internátusokban készült felvételek igazán modern intézményt állítanak szemünk elé. Mindenütt példás rend és tisztaság. A vezetősen meglátszik, hogy művelt és intelligens emberek vezetik. A vásár egyik részéről megelégedve távoztuk. De hátra volt a másik része

is, ahol tapasztaltuk, hogy Steiermark nem csak alkotni, dolgozni, de mulatni is tud. Az örökkénevető kedélyes rövidnadrágos bácsikák között minden idegen rögtön otthonosan érzi magát. Hangos dinom, dánom mindenfelé, s a hatalmas literes korsók tartalma pillanat alatt tűnik el a szomjas tortokon keresztül. „Tudunk mi inni“ szokták mondani. Vagy „ezt csinálja utánunk“ s 5 liter sör pillanatok alatt csuszlik le a feneketlen gyomorba. Jobbra-balra hosszú ivósátrak, falusi paraszt zenekarral, melyek fáradhatatlanul huzzák a „Hollárikat.“ Öreg, fiatal, ismerős-ismeretlen összekapaszkodva, vígan megy „Bierdorf Puntigam“ vagy „München in Gráz“ sorsátrakba, hogy egy barátságost őrítsen. Lányok, fiúk a körhintákon, hullámvasuton, vastengelyen sikonganak, kacagnak. Enek, zene, vigság mindenfelé s sehohly egy részeg. „Ezt csinálják utánunk.“ Dürbeck Ferenc

— A Kamenica és Novisad között utazó közönség érdekében a múlt héten megváltoztattuk a „LABUD“ nevű személyszállító hajónk menetrendjét és pedig oly értelemben, hogy a „LABUD“ ezentul nem fog a Szindikátus „Zlatorog“ nevű hajójával egyidőben közlekedni mint az eddig történt. — Az alábbi menetrendünk a mostan érvényben lévő hajózási Szindikátus menetrendje mellett minden tekintetben biztosítani fogja a közönség igényeit. Kamenicáról indul: 4, 5:20, 7:15, 9, 10:15, 11:30, 13:45, 15:45 és 18:45 órákor. Novisadról indul: 4:40, 6:30, 8, 9:30, 10:45, 12:45, 14:45, 16:45 és 19:15 órákor. Vasár- és ünnepnap szükség szerint közlekedik a hajó. A szünet idején a hajó délelőtt és délután kétszer áll meg Ribnyákon.

A DUNA VIZÁLLÁSA

Augusztus 27-én reggel	—	—	—	313
Augusztus 28-án	„	—	—	318
Augusztus 29-én	„	—	—	325
Augusztus 30-án	„	—	—	327
Augusztus 31-én	„	—	—	331
Szeptember 1-én	„	—	—	342
Szeptember 2-án	„	—	—	360
Szeptember 3-án	„	—	—	380
Szeptember 4-én	„	—	—	398
Szeptember 5-én	„	—	—	415
Szeptember 6-án	„	—	—	432
Szeptember 7-én	„	—	—	449
Szeptember 8-án	„	—	—	464

Küldje be előfizetését!!

Tisztelettel felkérjük a vidéki, hátralékban levő előfizetőinket és viszontlátásúzóinkat, hogy az egyidejűleg megküldött felszólításunkon jelzett összeget forduló postával utalványozni sziveskedjenek, nehogy a lap további küldését kénytelenek legyünk beszüntetni. Teljes tisztelettel „Délbácska“ kiadóhivatala.

Beck János

papirkereskedése és könyvkötészete

HOVI SAD, Futaki ut 94.

Állandó nagy választék képeslap újdonságokban.

Nagy raktár divatos, modern levélpapírokban.

Iskolacikkek, író- és rajzszerek, képeslap albumok, emlékkönyvek a legolcsóbb árakon.

Géperőre berendezett modern könyvkötészet

A „Délbácska“ szerkesztősége és kiadóhivatala már az új helyiségeibe, Trg Oslobođenja 3. (Wagner-palota, az udvarban földszint balra) költözködött át.

Piaci árak szeptember 1-én:

Vágómarha ía	—	—	9.—10.50
Borju	—	—	14.—17.—
Sertés	—	—	13.—15.—
Malac 4—6 hetes	—	—	—
Bárány	—	—	11.—13.—
Vágott hal	—	—	20.—25.—
Hal	—	—	15.—20.—
Hal, apró	—	—	10.—14.—
Hizott lud kiló	—	—	17.—18.—
Sovány lud párja	—	—	90.—120.—
Fiatal lud párja	—	—	80.—100.—
Kacsa párja	—	—	50.—60.—
Pulyka pár	—	—	85.—100.—
Csirke, rántani való	—	—	35.—45.—
Tojás	—	—	1.—
Muhar széna	—	—	—60.—70
Szalma	—	—	—50

Szerkesztésért felel: TOMÁN SÁNDOR
Kiadó: „DÉLBÁCSKA“ lapkiadóvállalat

APRÓ HIRDETÉSEK

Állandó SOFFÓR iskola. NYOMDAI MUNKÁKAT Beiratkozni lehet naponta olcsón és izélesen Pesenjanski Józsefnél Novisad, Magyar-utca 53. készíti Farkas és Dürbeck könyvnyomda Novi Sad, Željeznička ul. 30. szám. Telefon 488. 1610—1—6

HIRDETÉSEK

2-3 ügyes lakatos

azonnal felvétetik.

Zikmund-gépgyár, Novi Sad.

Munkásnőket,

kik **bőrkalap és hasonló cikkek készítéséhez értenek**, felvétetnek. Cim a **kiadóban**.

Csinosan butorozott szobát

konyhával vagy konyhahasználattal keres gyermektelen házaspár.

Cim: **Dahlke**, hidépítési iroda, az új hidnál. 1673—1—2

Zongorák

és

Pianinok

elsőrangú gyártmány nagy választékban

Truppel Bélánál

-o- hangszer készítő -o-

Novisad, Dunavska ulica 17. Željeznička ulica 31. szám.

Nagy raktár mindenféle hangszerekben, gramofonok s gramofon-lemezekben, ugyszintén bel- és külföldi quinttiszta hurokban Eladás nagyban és kicsinyben.

JAVÍTÁSOKAT ÉS HANGOLÁSOKAT ELVÁLLAL

Lawn tennis rakettek eladása és rakett javítás.

A legolcsóbb és legjobb kerítés a drótkerítés!

Ha házát, kertjét, villáját, szőlőjét, telepét, baromfiudvarát, szállását **be óhajtja keríteni**, úgy forduljon

KRAMER TESTVÉREK

sodronyáru gyárához Novi Sad, Mali Liman,

ahol mindenféle drótfonatokban bő választékot talál. Vas és horganyozott drót minden számban, ugyszintén tuskés drót is kapható.

Köszönetnyilvánítás

Ezton mondunk hálás köszönetet mindazoknak, kik felejthetetlen halottank

GABROVICS MIHÁLY

temetésén való megjelenésükkel és virágadományokkal nagy fájdalomukat enyhíteni igyekeztek.

Novisad, 1925. szept. 9-én.

A gyászoló család.

Társulnék (esetleg vennék)

Novisadon jólmenő üzletbe, ügynökségbe vagy más vállalatba ambiciózus, intenzív közreműködéssel és tőkével. Sokoldalú, bő kereskedelmi tapasztalataim és áruismereteim vannak; az összes irodai munkálatokban jártas vagyok és beszélek szerbül, magyarul és németül. Ajánlatokat diskretio biztosítása mellett „Agilis“ jelgére **Kardos hirdetővállalat**, Novisad, Kr. Petra u. 19. kérek.

A vasszakmában két erős

inast

jó fizetéssel felvesz **Stein és Schreiber** vaskereskedés, Novisad. 1542—1—4

A kik rendkívül kedvező feltételek mellett a könyvvitelt megakarják tanulni, azok mielőbb jelentkezzenek. Rövid idő alatt teljes kiképzést nyernek. Érdeklődők a „FŐKÖNYVELŐ“ címre írjanak, Póstaftiók szám 75

818-0

FARKAS és DÜRBECK

könyvnyomdai műintézete

Novisad, Željeznička ulica 30.

VÁLLAL:

Napilapokat, szépirodalmi műveket, meghívókat, eljegyzési és esketési lapokat, falragaszokat, ügyvédi, közigazgatási, ipari és kereskedelmi nyomtatványokat a legizélesebben és olcsó áron.

TELEFON: 488. SZÁM.

Eladó 40 méh-családból

álló amerikai méh-kaptár

az összes hozzátartozó felszereléssel jutányosan eladó. Kisebb tételekben is kapható.

Anica Kuručević

Sarengrad, utolsó posta IIok. 1670—1

Lapkihordó

felvétetik jó fizetéssel

a „Délbácska“ kiadóhivatalában, Trg Oslobođenja 3. (Wagner-palota az udvarban földszint balra.)

Fischer Vladimir és Társa

NOVISAD

Kralja Petra ulica 23. (az udvarban)

Telefon 364.

„Hafa Solid“ harisnyák és keztyük nagykereskedése és „KETTENMARKE“ (F. Peter's Nachfolger, Wien) gallérgyár gyári lerakata.

Csak nagyban! — Gyári árak!